

IZHAJA OB ČETRTKIH
UREDNIŠTVO IN UPRAVA
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT. PREDAL. ŠT. 345
RAČ. POŠT. HRAN. V
LJUBLJANI, ŠT. 15 393

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVO

POSAMEZNA ŠTEV. 2 DIN
NAROČNINA 1 LETO
80, 1/2 LETA 40, 1/4 LET
TA 20 DIN. V ITALIJI
NA LETO 40 L, FRAN-
CII 60 F, AMERIKA 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, 1. aprila 1932

Štev. 14

Reforma ročnega dela

Pota za radikalno posportljenje življenja. — Intervju, ki ga je dal našemu dopisniku prvobornik novega delovnega sistema Mr. Ide Alist.

Poroča Henry G. Sickerbocker. — Ponatis, tudi v izvlečku, prepovedan

Delo, in kako priti do njega, sta dva izmed glavnih problemov današnje moderne dobe. Mnogoteri so pota za reformiranje posameznikovega dela, pa tudi delovnih sistemov. Zakaj da je sedanji sistem potreben reforme, o tem so si tudi najbolj zakrknjeni učenjaki edini. Eden teh reformnih načrtov, ki ga pravkar preizkuša v Kanadi pogumen pijonar, bi utegnil zanimati tudi širše sloje. Imenuje se: posportljenje dela!

Utopy, konec marca.

Onkraj kanadske meje, kjer se odpira prostrana severnoameriška planjava, je vstala čisto natihem gigant-ska stavba, ki je danes že v polnem obratu in katere prvi, presenetljivi uspehi so senzacija za vso Ameriko. Utopy, mesto ob reki enakega imena, se ima za svoj postanek in razvoj zahvaliti enemu samemu možu. In ta mož, ta pogumni reformator, se imenuje Mr. Ide Alist.

Ka zavozji avto skozi vrata v mo-gočne naprave, se pokaže tujcu ne-navadna slika: stotine delavcev drevi skozi odprta vrata s paličicami v roki čez prostrano dvorišče, da jih izroče drugim stotinam svojih tovarišev, ki hite z druge strani v blaznem teku na delo: izmenjava šihta kot stafetni tek!

Ali me bo gospod Alist sprejel? Čez sekundo sem že v njegovi delovni sobi, kjer me zelo ljubeznivo pozdravi. Brez vseh formalnosti, brez vsake prijave. To je bil prvi veliki vtis, ki mi je dal gotovost: tu je na delu re-formator velikega sloga!

Gospod Alist je velik, vitek gospod srednjih let. Vse njegovo telo priča o resnem sportnem treningu. O svojih načelih in načrtih zelo rad govori in z veliko odkritostjo:

„Po mojem boleha ves svet za hu-do boleznijo: za preostro delitvijo med delom in oddihom. Zakaj ta delitev?

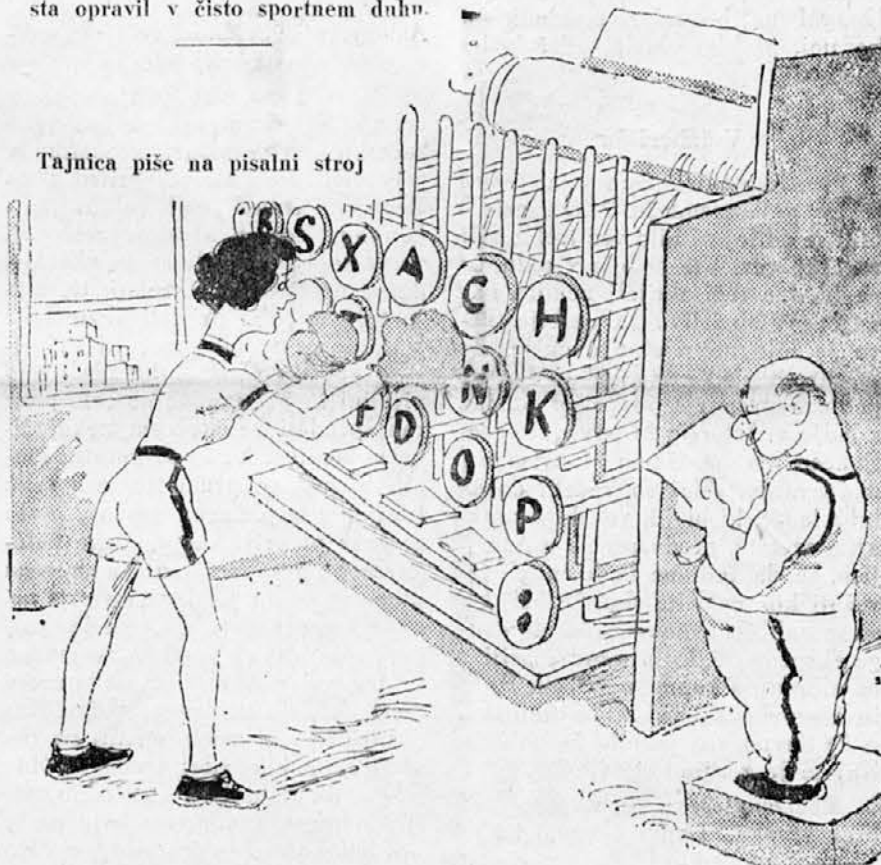
Herewith I confirm to do all work in the office of Mr. Ide Alist in mere sense of sports.

Utopy, .. 30. 4. 32.

J.B. Brown
secretary

Vsako delavec, ki hoče biti sprejet v tovarno, mora podpisati gornji obrazec, ki se glasi v prevodu: Obvezem se, da m vsako delo v tovarni Mr. Ide Alista opravil v čisto sportnem duhu.

Tajnica piše na pisalni stroj

Navalu sportnih delavcev pred vrati tovarne so straže komaj kos

Vidite, to je v glavnih črtah temelj mojega življenjskega dela. V podrobnosti se mi ne bo treba spuščati, ker vas rajši povabim, da si moje naprave sami ogledate.“

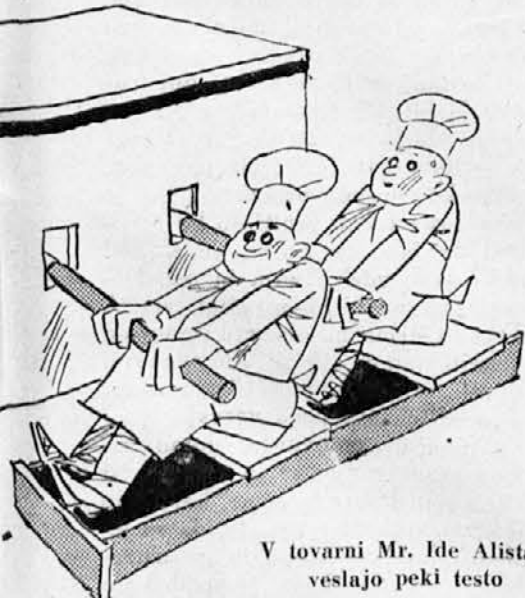
Ves osupel sem poslušal gospoda Ide Alista in ves čas nisem umeknil oči z njega. Gospod Alist namreč — čisto v nasprotju z navadami velikih gospodov njegove pozicije — ves čas ni bil niti trenutek pri miru. Lagotno in prožno je skakljal pred menoj gor in dol, na levo in desno, naprej in nazaj, in je vzlic temu popolnoma gladko govoril. „To se vam čudno zdi?“ Mr. Alist se ljubeznivo nasmehne. „Hočem namreč dati svojim delavcem dober zgled. Zakaj naj bi bil človek pri duhovnem delu pri miru? Jaz na primer sem strasten boksač, a kadar narekujem pisma, kadar sedim pri konferenci in kadar pregledujem akte, rad delam z nogami. Vse to je samo stvar navade, verjemite mi! In moja izkušnja mi pravijo, da človek mnogo plodoviteje misli, če ne zavali svojega telesa leno na stol.“

Najprej greva skozi preddurje, kjer diktirajo ravnatelji tajnicam v pisalni stroj. Stroj imajo tu pravokotno pritrjene na zid, vsaka tipka je velika ko pest, in mlade dame v telovadni obleki in boksaških rokavicah tolčejo v blaznem tempu z zanesljivimi boksaškimi udarci po stroju.

V dvorani, kjer delajo stroji, vlada živahno vrvenje. Posamezne dele strojev mečejo v velikih lokih iz enega konca dvorane v drugega — jermenov in zobatih koles tu ne poznajo, vse je treba opraviti z rokami. Stopnice med posameznimi nadstropji ni; namestu njih služijo vrvi, ki se po njih nameščenci vzpenjajo in spuščajo iz nadstropja v nadstropje. Zaradi tehničnih težkoč sem se odrekel ogledu gornjih nadstropij.

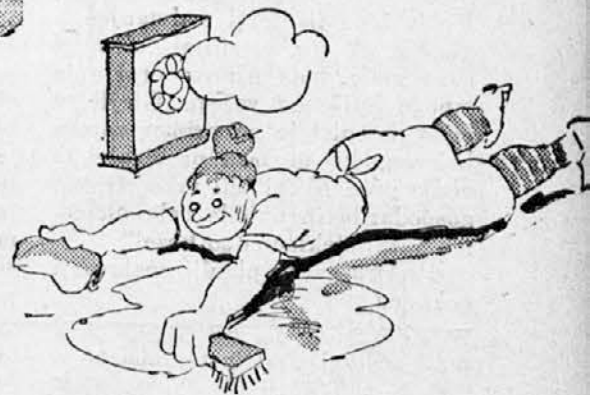
Velezanimiva je tudi živezna centrala, posebno velepekarna, ki oskrbuje vso tovarno s kruhom. V velike zaprte čebre nanosijo moko s soljo, vodo itd., potem posedejo cele vrste bele oblečenih pekov obkraj čebrov na posebne vrste veslaško napravo, in ob čvrstem veslaškem treningu je testo za kruh kaj kmalu zgeteno in zameseno.

Sportno čudovito izurjeno je osobje skupnih jedilnic. Tam imajo natakarije, ki znajo na daljavo pet do deset metrov metati zvr-

V tovarni Mr. Ide Alista veslajo peki testo

Zakaj ne bi obojega združili? Napravil sem anketo med 150.000 ljudi vseh slojev — nemara vam je anketa še v spominu. Vprašanje se je glasilo: V čem vidite najbolj smotren in najlepši oddih? — Nu, odgovor je bil z večino 88,3%: V sportu! Zato je moj sklep logičen: napravimo delo za sport!

Plavalni trening snažilk

hane krožnike juhe kakor disk. Kot dokaz posebnega uspeha sportnega treninga mi je g. Alist pokazal svojega sekača mesa. Ta mož je pravi umetnik svoje stroke: z neverjetno natančnostjo vam meče nož v zid, kjer visi prašičje meso, in tako razseka čisto enakomerno vsega prašiča.

Zato pa tudi ni čudo, da vidite v Utopyju same vzorne sportne posta-

(Se nadaljuje na 2. strani pod črto)

Nekronani kralji Amerike

Skozi pragozd in puščavo

(Prva 2 članka sta izšla v 12. in 13. številki dne 17., odn. 24. marca t. l.)

Vsebina prvih dveh člankov

Mladi izseljenec Ivan Jakob Astor je spoznal, da bi lahko dobro zaslužil s kožuho. Zato je poslal na severni Daljni zapad Amerike dve ekspediciji, prvo po kopnem, drugo pa po morju. Sklenil je ustanoviti ob Tihem morju naselbino, odkoder bo izvažal kožuho v Azijo. Prva ekspedicija na ladji „Tonquin“ je morala obljadati vso Ameriko, ker takrat še ni bilo Panamskega prekopa. Ustavila se je na Sendviških otokih, ki naj bi bili po Astorjevih načrtih vmesna postaja med Ameriko in Azijo. V njegovem imenu se je vodja ekspedicije Mac Dougal sprijaznil z otoškim kraljem.

Pol leta po odhodu iz Newyorka je „Tonquin“ po velikih težavah pristal ob izlivu Kolumbije, kjer je Mac Dougal ustanovil naselbino.

„Tonquin“ je nadaljeval pot proti severu, da dobi zveze z Indijanci, ki so prodajali kože. Toda kapitan Thorn, ki ga je vodil, ni bil pravi trgovec. Ko je nekoč v jezi oklofotal indijanskega poglavarja, so se rdečkožci maščevali, napadli ladjo in pomorili posadko. Živ je ostal le mornar Lewis, ki je drugi dan, ko so prišli Indijanci po svoj plen, spustil ladjo v zrak.

V naselbini tega še niso vedeli. Neko jutro pa so zagledali v gozdu trumo pobarvanih indijanskih obrazov in nekaj mornarjev s „Tonquina“.

MacDougal se je odločil, da se bo najprej pogajal, in v spremstvu MacKeya je zapustil naselbino z zeleno vejico v roki. Ko sta prišla do Indijancev, sta opazila, da so oni, ki sta jih smatrala za mornarje, preoblečeni Indijanci. Zaslutila sta strašno resnico. Kmalu nato je njuno slutnjo potrdil dolg zasmehljiv govor voditelja drugih rodov.

Kaj naj storita? Rdečkožci so vedeli, da belci niso neranjivi. MacDougal je naletel na gluha ušesa. Indijanci so rekli, da bodo iztrebili vse belce, in mu svetovali, naj rajši molči, saj govori iz njega le strah.

Tedaj, v največji sili, je prišla MacDougalu rešilna misel. Slučajno je nosil s seboj stekleničico salmijakovca. Imel jo je za razkuženje ran. Dotlej je še ni potreboval, zato je bila še zapečatenata. To steklenico je potegnil prebrisani bellec iz žepa in dejal z dvignjenim glasom: „V pogubo silite! Belcev je sicer malo, toda njihovo orožje je mnogo hujše od vašega. Glejte, v tej posodici je na primer zaprta bolezen, ki je med prebivalci te obale pred nekaj leti tako strašno gospodarila in uničila cela plemena. V tej steklenici so kozel!“

Prestrašeni so planili poglavarji pokoncu.

ve. Z vedrimi očmi in prožnim korakom se gibljejo ti ljudje, ki jim je dano, da smejo živeti v takih idealnih razmerah. Celo postrežnice in snažilke, po večini že v zrelih letih, se strogo drže dolžnosti in opravljajo vsa dela v čistem sportnem duhu. Snaženje in ribanje velikih dvoran se izvrši vsako jutro takole: iz vodovoda spuste vodo, dokler ne pokrije vseh prostorov meter visoko. Nato pa se snažilke zaženejo spretno koščuke v vodo in plavaje oribajo in osnažijo tla in stene!

Predaleč bi nas privedlo, če bi hoteli popisati vse velikopotezne reformacijske misli Mr. Ide Alista, tega največjega sportnika in reformatorja našega stoletja. Sport namestu dela —

„Bolezen je v steklenici skrbno zaprta,“ je nadaljeval zviti Mac Dougal. „Če pa bodo rdeči vojščaki vztrajali pri svojem sklepu in sovražno nastopili proti belim možem v trgovski naselbini, bom bolezen izpustil in vsi rdečkožci bodo morali umreti. To ne bo samo kazenska za njihovo sovražnost, temveč tudi maščevanje za smrt posadke „Tonquina.““

Učinek teh besed je bil nepričakovan. Kar naenkrat je padel pogum rdečkožcev. Pravkar še predrzni poglavarji so na kolenih prosili MacDougala, naj ne izpusti hudobnega duha. Obljubili so mu, da bodo zakopali bojne sekire in jeli spet nositi kožuho v naselbino. Dolgo je ostal MacDougal neizprosno, toda naposled je popustil. Sklenil je svečano pogodbo in jo potrdil s kajenjem iz pipe miru. V pogodbi je bilo zapisano, da Mac Dougal ne bo odprl steklenice s kozami, dokler bodo rdečkožci mirovali.

V taborišču

MacDougalova duhovita domisel je delala čudeže. Mladi naselbini se odtlej ni bilo več treba bati rdečkožcev. Vse bi bilo v redu, če ne bi dve reči zbudili nemira naseljencev ob izlivu Kolumbije. Prvo je bilo neprijetno občutje, da so odrezani od sveta, zakaj dan po podpisu premirja je prišel tolmač z ladje v Astorijo in povedal naseljencem o strašnem Lewisovem maščevanju. Zdaj so vedeli, da so brez ladje, ki bi jih vezala z zunanjim svetom, predvsem pa z Astorjem, in da tudi ne bodo mogli izvažati kož na Kitajsko. Še bolj pa se je bal MacDougal za usodo druge ekspedicije, ki bi morala priti v naselbino po kopnem. Wilson Hunt in njegovi ljudje bi bili morali priti že davno, saj je bilo že poletje. Kaj se je z njimi zgodilo?

MacDouglasove skrbi niso bile brez vzroka. Drugi ekspediciji se je res hudo godilo.

Tedaj, ko je „Tonquin“ dvignil sidro v newyorškem pristanišču, da bi se odpeljal v deželo kožuho, je sedelo tam, kjer se izliva Nodowa v gornji Missouri, ob plapolajočem taboriščem ognju kakih 50 mož. Njihove žilave postave in od solnca ožgani obrazi so se ostro odražali iz plamenov.

to je njegova deviza. In po njej se ravna povsod v njegovi tovarni, kakor ste mogli videti, z velikim uspehom.

Ko sem odhajal od prijaznega gospoda Ide Alista, se je zelo ljubeznivo poslovil in me povabil, naj se o priliki še kaj oglašim pri njem. Dejal je, da bo nekatere točke svojega sistema še izpopolnil in potem povabil vse uglednejše žurnaliste vsega sveta drugo leto prvega aprila na ogled svoje reformirane tovarne.

Le tu in tam je kdo zaklel na dež, ki je padal počasi, toda vztrajno že dolgo dni in jim je skoraj onemogočal bivanje na prostem. Ti ljudje so bili razen Wilsona Hunta in še treh drugih sami zankarji in lovci, vajeni nevarnosti divjine. Astor jih je bil izbral vsakega posebej, da bi šli peš do izliva Kolumbije. Ta pot je zahtevala res moč. Saj je bilo treba iti čez ozemlje bojaželjnih Sjuzov in čez Skalno gorovje. Kaj je tu čakalo predrzne potnike, tega ni nihče vedel. V pokrajini od gorskih grebenov do Kolumbije še ni nikdar stopila belčeva noga.

Dokler je deževalo, ni bilo mogoče misliti na potovanje. Šele pomladi so mogli možje poskusiti pot čez gorovje. Tako je prišel marec, za njim april, dokler ni Wilson zbral svojih ljudi in jim povedal, da odidejo drugo jutro na pot.

Astorjeva previdnost reši ekspediciji življenje

Potovali pa niso peš, ampak v čolnih. Saj so morali veslati že v začetku po Missouriju. Astor je pred odhodom ukazal pritrčiti na slednjega izmed petih čolnov majhen top. Topovi so sicer oteževali veslanje, toda kmalu se je izkazalo, da so neobhodno potrebni. 10. maja 1811 so čolni pristali blizu neke omaške vasi. Indijanci, ki so prišli gledat, kdo jih moti, so bili zelo vljudni in prijazni in so celo prav radi prodali belokožcem nekaj živeža. Medtem ko so se potniki mudili v vasi, so prišli tja tudi trije Indijanci iz plemena Sjuzov. Javili so brez prikrivanja, da čaka belokožce ob reki večji del njihovega plemena in da jih hoče ovirati pri nadaljevanju poti. Ta vest je dosti pomenila, zakaj Sjuzi so že mnogo let trgovali z Angleži in na ta način prišli tudi do strelnega orožja. Ker ekspedicija ni smela misliti na povratek, je bilo zdaj treba izredno paziti, da ji Indijanci ne bodo prišli za hrbet. V odprtem boju pa so bili belokožci zaradi svojega orožja daleč pred Indijanci.

Tedaj pa so opazili še druge zapreke, ki niso mogli prej nanje računati. Prav na tem delu poti je bilo na reki nešteto sipin in med njimi je voda strašno drla. Tako je postalo veslanje proti toku nemogoče. Lovci so morali izstopiti in vleči čolne z vrvmi. Zmenjavali so se pri tem delu tako, da je vselej ostalo nekaj ljudi v čolnih. V prvem je sedel Wilson Hunt. Nenadoma pa so ljudje, ki so vlekli njegov čoln, prestrašeno kriknili:

„Sjuzi, Sjuzi!“

Trenutek nato so se na obrežju prikazali, kakor bi bili izrasli iz zemlje, ogabno poslikani Indijanci, ki so prežali za grmovjem. Možje v čolnih so zgrabili za orožje. Videti je bilo, da je prepozno. Divjaki so bili zasedli obrežje. Tako so zašli nič hudega ne sluteči belci v njihovo past.

Toda belce so rešili topovi. Dva strela, ki sta padla v gozdiče na obrežju, sta napravila čudeže. Ni-

Plačilo

„Idite torej po mojo taščo na postajo. Bodite točno ob treh tam. Za to dobite 10 Din.“

„A če gospe ne bi bilo?“
„Potem dobite 20 Din!“

sta sicer dosti škodovala, toda blisk ob strelu in rohneči grom, ki ga je spremljal, predvsem pa izkoreninjena drevesa in odlomljene veje, ki so letele na vse strani, so Indijance prestrašile. Še nikdar niso videli topa „pri delu“. Belci so opazili, da so se divjaki umaknili k posvetovanju. Kmalu nato je prišel na obrežje Indijanec z zeleno vejico in zaklical proti čolnom, naj pride poglavar bledoličnikov na kopno. Hunt je vzel tolmača in zapustil čoln. Vrnil se je z obljubo rdečkožcev, da bodo belci lahko nemoteno potovali skozi njihovo ozemlje.

Skozi solčno pripeko in pragozdno noč. — Pot čez gorovje

Naslednje tedne so prodirali potniki po Missouriju dalje proti severu. Nekega dne pa, ko je struga postajala čedalje ožja, si je rekel Hunt, da je prišel čas, ko bo treba zaviti proti zapadu. Pred neko aricarsko vasjo so obstali. Hunt je po dolgotrajnem kupčevanju dobil potrebno število konj in drugo jutro se je začela pot po kopnem.

Ježdili so dan za dnem po nepreglednih prerijah, potem spet dan za dnem po skoraj neprehodnih pragozdih. Če ne bi bili potniki naleteli na izhojeno bivolsko stezo, bi si bili morali šele utirati pot skozi srobot in podrti drevesa. 18. avgusta je bilo nenadoma konec gozda. Tik pred potniki so se dvigale gore skoraj navpično pod nebo. Prišli so do Skalnega pogorja, kjer se je začel najnevarnejši del poti.

Zastonj se je Hunt več dni trudil, da bi našel jezdno pot čez gorovje. Časih se mu je zadelo, da bi se dalo priti čez to ali ono sedlo, toda ko je pot preizkusil, se je moral razočaran vrniti. In ko je videl, da tako ne pojde, je sklenil obiti prvo verigo gora in nadaljevati pot v južno-zapadni smeri. Tam so štrleli na obzorju s snegom pokriti vrhovi, ki so jih zankarji krstili za „Gorovje velikega rogu“ — središče Skalnega gorovja.

Nevarno potovanje, polno samopremaganja, se je pričelo. Ni sicer manjkalo divjačine, ker se je lovcev večkrat posrečilo, da so izsledili kakega jelena in ga ustrelili, toda dostikrat je manjkalo vode, da so morali ljudje in živali trpeti strašno žejo. Tudi medvedje „grizzly“ so se jeli kazati, in posebno ponoči ogražali lovce.

V prihodnji številki zaključimo čudovito povest Astorjeve karijere od ubogega krznarja do najboga-tejšega človeka sveta.

Dve dekleti, ki si sami služita kruh **Žrebanje za nagrade**

Rozi Ehrlichova

Opazujem jo vsak dan v kavarni, kako hiti od mize do mize in raznaša pecivo. Mlada je in lepa, morda nekoliko prerena za svojo mladost. Kdo ve, kaj je vzrok tej resnosti? Morda zgodnji boj za kruh, morda skrita želja, ki se ji še ni izpolnila.

Dolgo se je pomišljala preden je v svoji veliki skromnosti odgovorila na našo anketo in nam dala sliko, ki jo prinašamo.

V službi je, kakor sem že povedal, v prvovrstni ljubljanski kavarni. Ker ni bilo denarja, si je morala poiskati službe. Tudi dobro voljo ima za delo, toda denar — ta najhujša okolnost — jo je poslal namestu v pisarno — v kavarno.

Hotela je postati uradnica, toda službe ni bilo mogoče dobiti. „Sicer pa“ — se tolaži — „se mi to morda še kdaj posreči.“

Na življenje gleda iz različnih vidikov. V današnjih dneh je zelo malo deklet, ki ne bi imela svojih grenkih ur... Pride nenadoma, mimogrede, malenkost, ki človeku pokvari razpoloženje in mu zagreni ves dan.

Opazovanje življenja v prirodi mi je več kakor opazovanje „življenja“ na platnu.

Če sem srečna? Sem. Nič mi ne manjka, ker sem zadovoljna s tem, kar imam. Nekateri ljudje so nezadovoljni, če imajo ne vem kaj vse, drugi pa so z vsako malenkostjo srečni. Glavno je, da zna človek s tem, kar ima, razpolagati.

Delo ni sramota. Delaj pošteno in ne bo te sram. Z lenobo pa človek nikamor ne pride.

Sanjam, da bi kdaj postala dobra gospodinja, da bi imela svojo gostilno in da bi delala za sebe. In to se mi mora posrečiti.

Enakopravnost — ženske naj se brigajo za gospodinjstvo, moški pa za politiko. Narobe pa ne gre.

Opozorilo

Ker izhaja naš list ob četrkih, bi ta številka morala imeti datum 31. marca. Toda v poslednjem trenutku smo dobili od našega ameriškega dopisnika velezanimiv članek s slikami o reformi dela, ki smo ga hoteli na vsak način priobčiti v tej številki. Zato smo morali datum izpremeniti v 1. april.

Uredništvo.

„Druž. Tednika Romana“ v vrednosti 52.000 Din

se bo vršilo v sredo dne 6. aprila t. l. ob 3. popoldne v vestibulu Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. V žaro pridejo vse pravilno rešene zloženke; če bi žreb prisodil katero nagrado naročniku, ki polletne naročnine v znesku 40 Din do 5. aprila ne bo poravnal in zato po določilih našega razpisa ne bo imel pravice do nagrade, se bo za dotično nagrado vnovič žrebalo, dokler se ne izžreba naročnik, ki ima naročnino v redu poravnano.

K žrebanju vljudno vabimo cenj. naročnike „Druž. Tednika Romana“. Ostalo občinstvo ne bo imelo pristopa.

Ker bomo v prihodnji številki „Druž. Tednika Romana“ priobčili izid žrebanja, nam ne bo mogoče lista izdati že v četrtek kakor običajno; zato izide 15. štev. šele v petek 8. aprila t. l. V njej bo opisan potek žrebanja in objavljena imena srečnih dobitnikov.

Sprejemanje zloženek smo 29. marca zaključili. Naročnina mora biti v naših rokah najkasneje do 5. aprila t. l. Ker potujejo položnice do nas najmanj 1—2 dni delj kakor druga pošta, Vas nujno opozarjamo, da izrabite dneve 31. marca, 1. in 2. aprila in nakažete naročnino; v teh dneh poslana naročnina bo zanesljivo še o pravem času v naših rokah. (Ne pozabite, da je 3. aprila nedelja, 4. aprila pa praznik in da mnoge pošte na deželi ne delajo!) V torek 5. aprila lahko naročnino poravnate le še osebno.

Mnogo sreče pri žrebanju Vam želi

uprava „Druž. Ted. Roman“, Ljubljana Breg 10/II.

Rešena zloženka izgleda takole (malo pomanjšana)

Zabava se s plesom. To je edino, kar jo razvedri. Ne gledališče, ne kino.

Tudi srečna je časih, toda ne v delu, to je povedala odkrito in brez ovinkov. Prisiljena je skrbeti zase z delom, čeprav z delom, ki ni po njeni svobodni izbiri. Toda kaj hočete? Razmere so danes take.

Tega, o čem sanja, ne more povedati. Mlada dekleta sanjajo o marsičem, česar moški ne bi niti razumeli. Zakaj bi potem svoje sanje odkrivala pred vsem svetom?

O enakopravnosti ne more dosti povedati. Le nekaj pravi: da ženska ne bo mogla biti nikdar enakopravna z možem. Razlika med obema je vendar prevelika.

Slava Kalengerjeva

„Natakarica sem v gostilni pri ‚Belem Kranjcu‘. Izbrala sem si ta poklic, ker mi je tako rekoč v krvi, saj sem gostilničarjeva hči in bi tudi sama rada dosegla očetov poklic že zaradi tradicije. Da pomagam bolni materi in da se pošteno izučim domačega poklica, ki se ga človek dosti bolje nauči v tujini kakor doma, sem postala natakarica.“

Poklic naj ostane isti! — Saj mi je všeč! Glavno je, da človek pošteno dela. Poklic ne napravi človeka za človeka, ampak pošteno delo. Pri poštenem delu pa je treba ljubezni in volje.

Zabavam se na vse mogoče načine. Tudi če grem domov v Stožice, mi je to zabava. Rada se kopljem in plavam. Rada imam hrube in izlete. Vsaj v tem sem skromna! Kina ne maram. Ali se mar čudite? Mislite res, da vsa mlada dekleta nore za filmskimi čari?

H U M O R

V tramvaju

V tramvaju ponudi uslužen gospod neki dami svoj sedež.

„Hvala, pogretega sedeža ne maram!“ odvrne dama oholo.

„Ali naj zaradi vas nosim led v hlačah?“

Izguba

„Za božjo voljo, denarnico sem izgubil! In tisočak je bil v njej!“

„Ali si pogledal v žepih?“

„Da, po obeh zunanjih žepih, po vseh žepih na plašču in v enem hlačnem žepu.“

„Kaj pa v drugem hlačnem žepu?“

„Ne upam se. Če ne bi bilo denarnice v njem, me utegne zadeti kap.“

Strinjata se

Profesor lepih umetnosti pride s svojo hčerko v muzej. Občuduje stare kipe in pravi navdušeno:

„Res, klasično lepoto lahko občudujemo samo pri moškem spolu. Mene na primer bolj vleče moška lepota kakor ženska.“

„Tudi mene, papa,“ odvrne navdušeno nadebudna hčerka.

Hudobna

Stanko je povabljen na večerjo pri starih svoje neveste. Poskuša na vse načine, da bi nevestico spravil v dobro voljo, pa nič ne pomaga, ker jo boli zob. Potem se pa le spomni in ji reče:

„Draga Minka, kaj bi rekla, če bi ti dal zdravilo, ki bo v petih minutah pregnalo tvoj zobobol?“

Stopi k njej in jo jame poljubljati. Res, po petih minutah zobobola ni več, in Minka je razigrane volje.

To opazi njena setra Pavla, ki Stanku ni preveč naklonjena, in mu tiho reče:

„Dragi Stanko, ali imajo tvoji poljubi zmeraj tako zdravilno moč?“

„I, seveda,“ odvrne Stanko samozavestno.

„Potem pa ozdravi še staro mamo, ki boleha na hemoroidih!“

„Na prodaj“

Na veliki umetniški razstavi je znan slikar razstavil sliko svoje žene, igralke, ki se je bil pravkar od nje ločil. Spodaj je bil pritrjen majhen listič: „Na prodaj.“

Šolarska zgodbica

„Kdo vidi bolje od človeka?“

„Orel.“

„Kdo sliši bolje?“

„Mačka.“

„In kdo ima boljši vonj?“

Dolg odmor. Potem se oglasi mali Moric: „Vijolica, gospod učitelj.“

Sanje

„Ponoči se mi je sanjalo, da so me vnovič cepili. Kaj naj to pomeni?“

„Da moraš na vsak način kupiti prašek za mrčes.“

Kaj hoče še več?

Šef knjigovodji: „Gospod Koren! Pet in dvajset let ste že v moji trgovini, deset let me že goljufate, dve leti imate že razmerje z mojo ženo — če se še kaj zgodi, vam odpovem!“

Misel

Adam je bil brez dvoma najsrečnejši in najodkritosrčnejši človek. Lahko je rekel Evi mirne duše, „da je bila prva, ki jo je ljubil in ki je bila nedolžna.“

Konec zimskega spanja

Kako rastlina ve, da bo pomlad? Živali, ki imajo v možganih „centrum za spanje“. — Pazite na strupene znanilce pomladi!

Napisal dr. K. Leberecht

gnale brstje. Ta vpliv solčne toplote je lastni toplomer vsake rastline, ki se nikdar ne zmoti.

Kako morejo živali pozimi brez prestandka spati?

Avstrijski učenjak prof. Poetzl z Dunaja je z nekaterimi tovariši poskušal rešiti to vprašanje. K temu ga je vzpodbudila pretresljiva usoda vojnega ranjenca, ki ni mogel več zaspati. Temu nesrečniku je krogla uničila „centrum za spanje“ v možganih. Ta centrum naj bi bil centrala za uravnavanje spanja in budnosti pri človeku.

Živali, ki so jim vzeli ta „centrum za spanje“, po večini niso mogle več prespati zime. Kakor je prof. Poetzl dognal, imajo v „središču za spanje“ še posebno zlezo za zimsko spanje, ki jim pomaga brez škode prebiti dolgo spaln dobo. Pri človeku take zleze doslej niso dobili, gotovo zato ne, ker ljudje nimajo navade dolgočasno zimo prespati.

Pri splošnem veselju ob bližajoči se pomladi pa ne smemo nečesa pozabiti:

Tudi tako zaželena pomlad prinaša nevarnosti!

To so na primer te čarobne znanilke pomladi — cvetice. Njih lepota

nas ne sme tako premotiti, da bi pozabili, da so nekatere škodljive.

Navadni volčin, ki pokaže iz zemlje svoje vejice s cveti rožaste barve, še preden ozeleni, zmoti človeka s prijetnim vonjem. Če pa zmanjša njegovo kožico v roki, se ti narede mehurji, kakor če bi se bil opeknel. Njegove jagode so zelo strupene. Tudi kobule hijacint in tulipanov so strupene. Kitajska trobentica izloča neko tekočino, ki povzroča kožne bolezni.

Strupene so tudi šmarnice

Če je tudi količina strupov v rastlini malenkostna, moramo posebno otroke svariti pred uživanjem rdečih sadov šmarnice. Manj strupen je skorbut, ki že pri prvih solnčnih žarkih odpira svoje žolte cvetne kelihe. Strup je razdeljen po vseh delih rastline. Če pokusimo košček lista, takoj opazimo neprijetno žgoč okus, ki nas sviri pred nadaljnim poskušanjem. V kaluznicah, ki cveto na vlažnih travnikih in ob potokih, je nikotinu podoben strup, vendar ga je tako malo, da skoraj ni nevaren.

V bližnjih pomladnih tednih moramo svariti pred nagnojem, noricami in pegastim kačnikom, medtem ko regrat po krivici štejejo med strupenice.

ne boš preveč k srcu jemal. Vendar dobro razumem tvojo željo po shujšanju. Ker vem, da ti je mnogo do sladkih reči, ti svetujem, da rečeš ženi, naj ti jih ne sladi več s sladkorjem, nego s saharinom. Jaz ga rabim za vse močnate jedi, ker je brez redilnih snovi in se zato po njem človek ne debeli; le preveč ga ne smeš vzeti. Tako si prihraniš tudi dosti denarja. Drugič kaj več! Tvoja mati.“

Gospa Močnikova od zadrege ni vedela, kam bi se dela. Seveda je bil gospod Močnik pismo svoje matere le pomotoma raztrgal.

Ta zgodba nas uči, da se človek nikoli ne sme prenačljivi. Takile štirje koščki papirja utegnajo, če pridejo na tako usoden način komu v roke, kakor se je to zgodilo pri Močnikovih, napraviti nepopravljivo škodo.

Pesnik in smetišče

Dve anekdoti o B. Shawu

Že deset let ima Bernard Shaw (izgovori: šo) lepo hišico blizu Hertfordshira. Že deset let je pesnik v neprestanem boju s hertfordshirsko gospodskostjo. Stvar je namreč taka, da stoji tik njegove hiše hertfordshirsko smetišče. Že deset let se Bernard Shaw srdi, kadar odpre okno, nad vonjavami, ki baje ne prijaajo njegovemu umetniškemu ustvarjanju. Že deset let pošilja Bernard Shaw mesec za mesecem vloge hertfordshirskemu županstvu. Izprva so bile te vloge dolge stilistične mojstrovine, jasne in nevdoumne. Polagoma pa so postale — pomislite, deset let! — krajše in manj vpludne.

Pred dvema letoma je pisal Bernard Shaw: „Spoštovani gospodje! Vljudno vas opozarjam, da je zadeva — (gnojišče) — še zmerom pod mojim oknom. Treba je več domišljije, kakor je jaz imam, da bi si človek mogel spričo tega dehtečega in kadečega se kupa predstavljati, da sedi pod Strombolijem na direktni poti v pekel.“

Pred nekaj tedni je poslal svojo poslednjo vlogo:

„Še zmerom smrdi. Z odličnim spoštovanjem Bernard Shaw.“

In glej: smetišče je izginilo! Če nemara hertfordshirsko županstvo ni razumelo pesniškega jezika?

*

Mlad fičfirič je hotel v družbi na vsak način priti z Bernardom Shawom v razgovor. Ko so servirali kavo, je rekel:

„Zvečer nikoli ne pijem kave, drugače ne morem spati. Ali pri vas ni tako, gospod Shaw?“

„Nikakor ne.“ je odgovoril zbadljivi pesnik, „pri meni je ravno narobe: če ponoči spim, ne morem piti kave.“

ZAKAJ MIMO?

Voditelj: „Zdaj greva mimo najstarejše angleške gostilne?“

Tujec: „Zakaj pa mimo?“

Nezvestoba gospoda Močnika

Napisal U. K. Möbius

„Dober večer,“ je pozdravil gospod Močnik, ko se je po napornem delu vrnil zvečer domov. Toda nihče mu ni prišel naproti kakor drugače.

„Hm,“ je zamrmral, odložil sukno in klobuk in stopil v sobo. Njegova žena je ledeno odvrnila njegov drugi pozdrav. Tedaj je gospoda Močnika obšla čudna tesnoba.

„Ali se je kaj zgodilo?“

„Zgodilo?“ je mrzlo odgovorila žena. „Mislim, da bi to lahko bolje vedel kakor jaz.“

„Kaj naj bi bolje vedel?“ je ves osupel vprašal gospod Močnik.

„Imenitno se znaš pretvarjati,“ je tedaj zavpila žena, komaj premagovaje solze. „Toda zmotil si se, če si mislil, da te ne bom dobila — evo!“ Vrgla je predenj nekaj zmečkanih koščkov papirja in zaihtela na glas.

Gospod Močnik je vzel koščke papirja v roke, jih zravnal in se zdrznil. Toda že naslednji mah mu je zletel nasmešek čez obraz. To pa je bilo gospe Močnikovi preveč. Kakor bi jo z loka ustrelil, je planila s stola pred moža, se grozeče ustavila pred njim in iz njenih ust se je vsula povodenj očitkov.

„Lepa je ta — zdaj se mi bo še posmehoval! Misliš, da mi boš utajil, pa si v zmoti! Tole so neizpodbitni dokazi, dragi moj! Ločiti se dam!“

Gospod Močnik si je spet začel ogledovati zmečkane koščke papirja. Bili so deli raztrganega pisma,

tega ni bilo moči tajiti. In še usodni deli povrh: na vsakem koščku je bila po ena beseda ali vsaj pol — in komur je ljubosumnost v krvi, si je iz njih igraje sestavil zmiseln celoto. „Dragi,“ je bilo napisano na enem teh lističev, „rabim“ na drugem, in beseda „denarja“ na tretjem; četrti košček je bil popisani z besedico „sladki“, takoj za njo pa je bil papir odtrgan.

„Kje si dobila te koščke papirja?“

„Pod tvojo pisalno mizo.“

„Na, saj sem vedel!“ je menil gospod Močnik. Nekam svečano je stopil k pisalni mizi, še svečaneje odklenil predal in vzel iz njega majhen šop papirnatih koscev.

„Igor,“ je potem poklical v drugo sobo, kjer se je učil njegov edinec, „pridi takoj sem! Imam zate zanimivo zloženko!“

Ko je Igor prišel, mu je oče velel, naj zlepi pomamezne delce pisma, ki jih je bil pobral v predalu, v pametno celoto. Mati je sedela kakor na trnjih. Toda Igor, ki je bil v vseh vrstah ugank doma, je bil hitro pri koncu.

„Izvolite prebrati!“ je rekel gospod Močnik svoji ženi.

In gospa Močnikova je brala:

„Dragi sin! Razumem, da si se v tej malce nerodni zadevi obrnil name. Tvoja žena je, kakor praviš, dovolj taktna, da se ne norčuje iz tebe, ker si se začel rediti.“

Če te tvoji tovariši dražijo in te obkladajo z „debeluhom“, upam, da si

Čeprav nas še tu in tam zmeša sneg ali dež, že slutimo bližnjo pomlad. Te slutnje pa nas ne smejo premotiti. In v tem nam dajo najboljši zglede — rastline.

Kako rastlina ve, da bo pomlad?

Znano nam je, da se vrši vse za življenje važno delo v zeleni rastlinski celici. Brez teh celic si živalskega ne človeškega življenja ne bi mogli misliti. Le rastlinska celica zna ustvarjati iz anorganskih snovi organske spojine, ki nas živijo. Pri tem skritem kemičnem delu ji pomaga le eden: solnce. Svetloba in toplota sta dva činitelja, ki dajeta celicam čudežno moč.

Ko nastopijo mrzli jesenski dnevi brez solca, se sama od sebe zmanjša delavnost celic. Pomladi pa, ko vzklije v novi toploti novo življenje, preneha rast takoj, kadar se vreme ohladi.

Vsaka rastlina ima v sebi svoj lastni toplomer

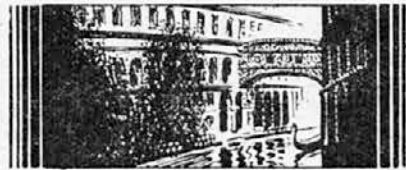
Nekatere so za mrzad bolj občutljive, druge manj. Nikdar ne bo praproč začela siliti s svojimi polzasto zavitimi listi iz zemlje, če ni upanja na lepo, nepretrgano toplo vreme. Zvončekov pa ne prestrašita niti slana in malo snega.

Solnce zbudi prirodo. Človek zelo podcenjuje moč njegovih toplotnih žarkov, ki jo ima celo v predpomladanskih dneh. Kako pa rastlina začuti pomlad, če leži nad njo še debela snežna odeja in solnce samo še ne more nastopiti kot budilec? Pozabljamo, da je „mrzla“ snežna odeja prav za prav topla, saj pod svojo lastno zaščitno plastjo iz zmrzlega snega in zmrzle prsti veže in zadržuje zemeljsko toploto.

Vsaka rastlina je zgrajena na poseben način

Celice vsake rastline reagirajo različno na isto množino solčne toplote. Solnce, ki priključuje iz zemlje liste spomladne vetrnice in jo vzpodbode k cvetenju, ne bo nikdar premotilo korenin kukavice, da bi po-

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZÉVACO

21. nadaljevanje

Novi naročniki dobe na željo ponatis dosedanjih 20 nadaljevanj!

„Njen oče?“

„Kaj je to tako čudno?... Prepričan sem, da bi ta človek, če mu pojasnite vso stvar, z veseljem prihitel svojemu otroku na pomoč. Dovolite, gospa, da govorim čisto odkrito, da se bova prav razumela. Poznam vas kot žensko duha in okusa. Vi ste to, kar imenujejo ljudje kurtizano. Vem pa tudi, da Biancin oče ne more biti kak neznan brezimnik... Prav gotovo zavzema odlično mesto in ima velik vpliv...“

Imperijo je spet stresla groza, zakaj ironija, s katero je Roland govoril, ji je bila očitna.

„Gospod,“ je gluho rekla, „govorila bom s prostodušnostjo, ki jo lahko imenujete cinizem, če hočete... toda gre za rešitev Bianche.“

„Začnite, gospa, prosim vas. Zanesite se, da se bom vzdržal sleherne krivične sodbe; sicer pa sodim, da ste vzvišeni celo nad cinizem.“

Pri teh zadnjih besedah je Rolandu glas tako silno vibriral, da se je Imperija vsa zmedena vprašala, ali naj pomenijo poklon priznanja ali krvavo psovko.

„Čakam odgovora!“ je mirno povzel Roland.

„Odgovora?... Ne poznam Biancinega očeta...“

„Smilite se mi, gospa... Ne poznati moža, ki ste ga eno uro ljubili, en dan ali leto dni, moža, čigar podoba se nemara povrne v oboževanem otroku... za žensko srca in razuma, kakršna ste vi, gospa, mora to biti nekaj strašnega. Tako mi je vsaj pripovedovala neka ženska... neka nesrečnica, ki sem jo srečal, kaki dve leti bo tega, nedaleč Trevisa v neki vasi, Nervesa ji menda pravijo, ob znožju piavskih gora...“

Imperija je planila na noge in srepo pogledala Rolanda.

„Tista ženska,“ je mirno nadaljeval Roland, se je izgubila v piavski soteski. Pokazal sem ji pot. Prišla sva v pogovor. Bila je krasotica kakor vi. In kakor vi, gospa, se je navduševala za nevsakdanje pustolovščine. In potem mi je povedala svojo zgodbo.“

„Svojo zgodbo?“ je hripavo vzkliknila Imperija.

„Da. Evo je: Nekega dne, že dolgo bo tega, je potovala v Rim. Na poti pa jo je nenadoma napadla tropa razbojnikov in jo odvedla s seboj v divji in zapuščen kraj, ki so mu rekli Črna jama.“

Imperijo je zalila kri. Potem pa je strašno prebledela. Roland je ni izpustil iz oči.

„In tam,“ je nadaljeval, „je ženski nenadoma šinila v glavo čudna kaprica. Odločila se je, da si izbere med razbojniki ljubimca, moža orjaške postave, ki je očitno zmešal njeno pokvarjeno do-

mišljijo... In tako je storila.“

Imperiji se je utrgal iz grla pridušen krik. Toda Roland kakor ga ne bi bil čul, zakaj pokojno je povzel:

„In glejte, gospa, ironijo usode: ta ženska, ki bi bila lahko imela otroke s knezi in kardinali, pa ni nikoli zanosila... ta ženska, gospa, je imela z razbojnikom otroka... dobila je hčer!“

„Zadosti je,“ je zdajci kriknila Imperija z mrkim obrazom. „Vaše srečanje s to žensko v piavski soteski je izmišljeno. Govorili ste o meni!“

„O vas, gospa! V osuplost me spravljate...“

„O meni! To zgodbo ste pripovedovali o meni. Kako ste jo zvedeli? Ne vem. Zakaj mi jo pripovedujete? Ne vem...“

„Motite se, gospa. Če ste vi doživeli tako pustolovščino, zakaj se ne bi kaj podobnega moglo zgoditi tudi kateri drugi?“

Imperija je odkimala in z vročično razburjenostjo povzela:

„Hoteli ste vedeti, kdo je Biancin oče — zdaj veste! Razbojnik... toda temu razbojniku ne vem imena, in ga tudi nikoli nisem marala vedeti. Ne verjamem niti, da bi ga sploh mogla danes spoznati... Zdaj vidite, gospod, da nisem lagala, ko sem rekla, da ne poznam Biancinega očeta.“

„Torej se moramo odreči,“ je rekel Roland s pokojnim glasom, „njegovi dragoceni pomoči pri obrambi nesrečnega otroka pred nagnusno strastjo nagnusnega Bembo.“

To pot se je Imperiji utrgal iz grla nečloveški krik obupa.

„Bembo!“ je zarjula in zgrabila Rolanda za roko. „Kdo vam je govoril o Bembo? Kdo vam je povedal, da se n j e g a bojim?“

„Vi sami, gospa!... Res da ga niste imenovali z imenom, toda šele pred nekaj trenutki ste kriknili, da je nestvor in vampir, ki ste nanj priklenjeni s pogodbo, kardinal... Mislil sem, da merite na kardinala, na beneškega škofa; ali sem se mar zmotil?“

Imperija si je segla z bledimi rokami po razbeljenem čelu.

„Ne,“ je gluho odgovorila; „niste se zmotili. O, groza me je pred vami...“

„Groza vas je, ker postavljam v vašo službo svoj razum in svojega duha? Če je tako, gospa, mi ne ostane drugega, kakor da vam rečem zbogom...“

„Ne, ne! Ostanite! Ne glejte na to, da me neznana groza stresa pred vami! Malo mi je mar, če se mi kaj zgodi, samo da rešim svojo hčer! Da, gospod, kardinal Bembo je tisti, ki se ga tako bojim. On je videl Bianco! On se plazi gnan od zločinske strasti okoli moje palače! In on je tisti, na katerega me

priklepa pogodba, ki ste ji ne razumem kako prišli na sled!“

Lahen drget je prešinil Rolanda. Začutil je, da ima kurtizano v svoji oblasti in da je njegov razgovor z njo prišel na odločilno točko.

„Kakšna je ta pogodba?“ je suho vprašal. „Premislite,“ je mirno nadaljeval, videč, da je Imperija trznila od strahu, „premislite, da ste mi že preveč povedali, da bi mi mogli utajiti v s o resnico. To resnico bom tudi sam odkril, naj bo še tako strašna, in tedaj se boste nemara kesali, da mi je niste sami priznali.“

„Pokorila se vam bom,“ je zajecjajala kurtizana. „A kdo ste? Kaj hočete? Ne vem: čutim le, da je v vas strašna moč...“

„Govorite tedaj! Poslušam vas.“

„Leta 1509,“ je začela Imperija, „sem ljubila nekega moža, edinega, ki sem ga kdaj ljubila. In če se danes vprašam, si moram odgovoriti, da ga še zmerom ljubim.“

Imperija je zaškrtnila z zobmi.

„Da, ljubim ga in mrzim!... Vedite: temu človeku sem priznala svojo ljubezen. Hotela sem se mu dati vso, ne samo s telesom, ki je bilo oskrunjeno, nego tudi s srcem, ki je bilo deviško. On pa me je s prezirom zavrnil... Ljubil je drugo...“

„Kako je bilo ime temu možu?“

„Roland Candiano.“

„In oni drugi?“

„Leonora Dandolo.“

„Prav! Nadaljujte,“ je rekel Roland, grabeč z nohti v dlani, da uduši v telesni bolečini neznosne duševne muke.

„Sklenila sem se maščevati. Imela sem ljubimca, ki mu je bilo ime Davila... Ta ljubimec je odkril mojo ljubezen do Rolanda Candiana: zato sem ga ubila.“

Roland se je stresel.

„In ko sem stala vsa okamenela od groze pred njegovim truplom,“ je povzela Imperija, „je nenadoma vstal kraj mene neki možki, ki je vse to videl. Ta mož je bil Bembo. Odvedel me je s seboj v drugo dvorano, in tam sem zagledala drugega moža: Altierija! Altierija, ki je bil takrat kapetan beneških strelcev, danes pa generalni kapetan beneških čet...“

Imperija je zasopla prestala. Čudno se ji je zdelo, da more tako mirno izdajati te strašne skrivnosti človeku, ki ga komaj pozna. Groza jo je stresla, ko je začutila, da so vse te skrivnosti prišle tako izlahka iz njenih ust, groza, da jo žene toli neizmerna potreba, da govori o svojem zločinu.

„Altieri in Bembo,“ je povzela, „sta mi velela, naj sedem. In Bembo je rekel: ‚Gospa, ubili ste človeka, ki je član Sveta Desetorice. Za to vas bodo obesili, ali pa vam bodo odsekali to lepo glavico, ki

vam tako prelestno stoji na vaših marmornih ramenih.‘ Vztrepotala sem od groze in na misel mi je prišla moja hčerka, Bianca, ki sem jo imela pri dobrih ljudeh v oskrbi... O, zakaj je takrat sebičnost zmaga v meni!... Ali bolje, zakaj nisem tedaj umrla!... Vsega bi bilo konec... Toda takrat nisem tako mislila. Ob misli na morišče me je obilil mrzel pot in jela sem se tresti po vsem životu. Takrat pa je Bembo rekel: ‚Samo ena pot je, da se rešite!‘

„Katera?“ sem vprašala, vsa iz uma od veselja.

„Ovaditi morate nekoga drugega, da je Davilo ubil. Če treba, bova midva izpričala, da resnico govorite.“

„A koga?“ sem kriknila. „Koga?“

„Rolanda Candiana!“

„Nikoli!“

„Prav! V tem primeru vas čaka morišče, Roland pa se poroči z Leonoro...“

Ob teh besedah,“ je nadaljevala Imperija, „sem začutila, da me je minila vsa groza, in prevzela me je samo še blazna mržnja in gnev. Mislila sem, da bo Leonora Dandolo srečna, mi je zameglila um. Pristala sem... Altieri mi je narekoval ovadbo, jaz sem jo napisala, in Bembo jo je vrgel v žrelo za ovadbe na trgu Sv. Marka... Strašno, kaj ne?“

„Da,“ je pritrdil Roland, „dosti strašno. Vas je gnala ljubosumnost. Toda Bembo — zakaj je on sovražil Rolanda Candiana?“

„Ne vem... morda tudi iz neke ljubosumnosti.“

„In Altieri?“

„Ker je ljubil Leonoro!“

Roland je udušil krik, ki mu je hotel udariti na ustnice.

„In Roland Candiano,“ je vprašal, „kaj so z njim napravili?“

„Vrgli so ga v ječo.“

„In tam je še zmerom, ne?“

„Ne. Umril je.“

„Kako to veste?“

„Hotel je z nekim drugim jetnikom pobegniti, pa sta oba utonila v kanalu... Bolje je, da je tako. Vsaj trpel ne bo več...“

„Da, bolje je tako!... A vi, kako ste vi mogli prebiti ves ta čas, ko je nesrečnež zdihoval v strašnih beneških ječah?... Dajte, pripovedujte mi nekoliko o tem...“

„Kaj vem!“ je odgovorila Imperija in se stresla. „Časih me je prevzelo, da bi šla in vse povedala, toda bilo me je strah krvnika. Potem mi je prišlo na um, da bi ga rešila iz ječe, a kako?... Oh, prestala sem strašne noči, in kadar je v zimskih nočeh tulil vihar, mi je bilo, kakor da mi razbija v ušesih ječanje Rolanda Candiana... Vsa sreča, da je mrtev!“

„Da, vsa sreča!... In potem?“

„Potem... zdaj vidite, da me ima Bembo v rokah. Zdaj vidite, da se

mu že šest let pokorim kakor sužnja, da mi vselej, kadar se mu hočem postaviti po robu, vrže grožnjo v obraz. Bojim se ga... Oh, strah me je, kadar pomislim, da utegne neke noči stopiti predme in mi reči z mrzlim glasom: „Tvojo hčer meni ali pa tvojo glavo krvniku!“

Imperija je zaihtela.

Roland pa je premišljal:

„Zdaj poznam vlogo Imperije, Bemba in Altierija. A Dandolo? Kaj je on imel proti meni? In Foscarini? Kaj sem njemu storil? O, potrpljenje! potrpljenje!“

Na glas pa je rekel:

„Ne jokajte, gospa! Rešil vam bom hčer.“

„Oh! Angel ste, ki ste prišli, da mi prinesete odpuščanje za moj zločin!“

„Nič drugega vam nisem rekel kakor: Rešil vam bom hčer.“

„O, bodite zahvaljeni!“

Roland je vstal. Preden je utegnil preprečiti, se je Imperija vrgla na kolena, prišla njegovo roko in jo poljubila.

Roland se je iztrgal iz njenih rok, se priklonil v slovo in planil ven, prepustivši kurtizano navalu njenih čuvstev.

XXVII

Amor, Furor

Na nabrežju se je Roland ozrl okoli sebe in zagledal senco, ki se je skrivala za bližnjim stebrom. Stopil je proti njej.

„Ali si ti?“ je vprašal.

„Jaz, Visokost,“ je odgovoril Scalabrino in se prikazal v vsej svoji orjaški velikosti. Nič več ni bil v lepi Aretinovi livreji: oblečen je bil kakor drugi beneški meščani.

„Kakor vidite, gospodar, sem na straži.“

„In tovariši?“

„Skoraj vsi so že prišli in čakajo vaših zapovedi.“

„Prav. Ko bodo vsi zbrani, mi sporoči.“

Tako govoreč je Roland odvezal gondolo in skočil vanjo.

„Ali smem z vami, Visokost?“ je vprašal Scalabrino.

„Zakaj ne, če te je volja! Lepa jasna noč je. Mislim, da nama bo vožnja po morju dobro dela.“

Scalabrino je skočil v gondolo, prijel za vesli in odrinil čoln od brega.

„Kam naj veslam, gospodar?“

„Na Lido, kam pa drugam! Tam je človek na samem in se mu ni treba bati prisluškovalcev.“

S temi besedami se je Roland zleknil v čoln in se zastrmel v zvezdnato nebo. Globoka tišina je počivala na Benetkah in kalilo jo je le pridušeno pljuskanje vode pod udarci Scalabrinovih vesel.

Ko sta prispela do luke, je Roland vstal in pomignil svojemu spremljevalcu, ki je takoj prestal veslati.

„Tak nikoli več nisi videl te ženske?“ je zdajci vprašal Roland.

„Katero ženske, Visokost?“ je osupel odgovoril Scalabrino.

„Nu, tiste, ki si mi pravil o njeni nenavadni pustolovščini... tiste, ki si je tebe izbrala namesto Sandriga... v Črni jami...“

„Ne, Visokost, nikoli več je nisem videl.“

Roland se je zatopil v svoje misli. Scalabrino je spoštljivo molčal.

„Ali si si ogledal deklico v Imperijini palači?“ je potem povzel Roland.

„Da, gospodar, in kakor sem vam rekel, bi jo spoznal izmed tisočih.“

„Ali veš, kako ji je ime?“

„Ne, gospodar.“

„Nu, pa ti ga jaz povem: Bianca ji je ime.“

„Zapomnil si bom to ime: Bianca.“

„Prav imaš, Scalabrino, da si ga zapomniš, kakor je prav, da si vtisneš v spomin obraz tega otroka...“

„Če vi to zapoveste, Visokost...“

„Jaz? Nikakor ne! To se samo tebe tiče!“

Scalabrino je srepro zastrmel v Rolanda.

„Da, res.“ je zdajci povzel Roland. „pozabil sem omeniti zanimivo okoliščino. Ta otrok ima mater, ki ji je ime Imperija.“

„Kurtizana?“

„Da: kurtizana, ki te je nekoč najela, da mi nastaviš past...“

„Visokost!“

„Kurtizana, ki je bila glavni vzrok, da so me zgrabili in vrgli v ječo. Pa pustiva to. Torej Imperija je Biancina mati. Ali pa veš, kako se imenuje njen oče?“

„Ne, gospodar, ne vem!“

„Nu, njen oče se imenuje Scalabrino.“

Scalabrino se je zamajal, da bi bil skoraj prevrnil čoln.

„Kaj pa ti je?“ je kriknil Roland.

„Oprostite, Visokost... slabo sem čul, kaj ne?... Saj niste zares rekli?“

Orjaku so klecala kolena. Težko se je spustil na klop gondole.

„Bianca je tvoja hči,“ je resno rekel Roland.

„Hči!“ je zajeceljal velikan. „Jaz imam hčer... j a z!“

„Da... Bianco... Imperijino hčer!“

„Visokost, to ni mogoče... ta lepa deklica, s temi nežnimi sinjimi očmi...“

„Je tvoja hči, Scalabrino.“

„Ta angel... moj otrok!... O, Visokost, oprostite, tega ne prenesem...“

V 24 urah
barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Ljubljana

Scalabrino je zaihtel.

Roland je vstal, pograbil za veslo in odrinil vodo. V nekaj zamahih je čoln pristal ob nabrežju.

Scalabrino si je bil zakopal glavo v dlani in se otopel od te uenadejane sreče, ki mu je stresala telo, neprestano izpraševal, ali ne sanja. Ko je čoln zadel ob nabrežje, je dvignil glavo in zagledal kopnino. Tedaj je planil na noge, z divjim, skoraj nečloveškim krikom skočil na suho in zbežal. Zmogla ga je bila neodoljiva potreba po samoti, ki prevzame človeka v trenutkih velikih duševnih pretresov prav tako kakor velike radosti.

Otožno je Roland gledal za orjakom, čigar obrisi so se kmalu stopili z nočjo.

„Siromak!“ je zamrmral. „Toliko let pasjega življenja in zdaj ena edina minuta neskaljenega veselja!... Le izjokaj se in pripoveduj noči o svoji sreči!... Že jutri te čaka spet siva vsakdanjost!“

Potem je skočil lagotno na suho in krenil po labirintu ulic in mostov proti palačam na Velikem kanalu. Čim delj je hodil, tem počasnejši je postajal njegov korak, tem bolj se mu je ključil hrbet, tem nižje se mu je pobešala glava na prsi, ki mu jih je napenjala grenkoba. Naposled se je ustavil blizu neke palače, ki je bila vsa mrka in tiha.

In s čudnim drgetom je dvignil glavo k zaprtim oknom...

V tej palači je prebival generalni kapetan Altieri.

Težko dihaje, z razbijajočimi sencami je Roland uprl pogled v spečo palačo. Potem se je počasi obrnil in se spet ustavil na nabrežju. Sedel je na kol, kamor so privezovali čolne, in se zagledal v mrko pročelje palače.

„Po kaj sem prišel sem?“ je zamrmral. „V tej hiši spi tisti, ki ga bolj sovražim, kakor sem kdaj koga ljubil. V tej hiši spi ona, ki sem jo ljubil bolj od življenja. Altieri... Leonora... Sovraštvo in ljubezen: vaju sem prišel proučevati, kakor dober knjigovodja, ki pregleduje svoje knjige, da dožene, kako stoji... In preden sem šel k tej strašni preizkušnji, sem hotel okoli sebe sejati srečo. Po moji zaslugi spi nocoj hči preklete kurtizane pokojen sen, ker sem ji potolažil zbegano dušo z očetovskimi besedami; po moji zaslugi ima tudi kurtizana, povzročiteljica vsega mojega gorja, mir; in po moji zaslugi blazni Scalabrino od nedoživljenega veselja, ki ga bom jaz vse veke čakal zaman. Tako sem hotel, obdan s srečo drugih, premeriti globino svoje nesreče...“

Hropenje se mu je utrgalo iz grla. S pestmi si je pokrival oči, v upanju, da bi začutil svežost solz. Toda oči so ostale suhe in pekoče.

„Zdaj si zadovoljno, ubogo trpinčeno srce! Tvoj utrip je viharen, ker si tako blizu njenega srca, ali vsaj misliš, da si... Upal sem, da

bom ostal nebrizen, ko bom stal ob hiši, kjer spi Leonora, ali vsaj miren. In zdaj čutim, kako mi ihtenje razganja prsi, in v meni ne tuli samo sovraštvo, nego tudi bolest... bolest strte ljubezni... Da, še zmerom jo ljubim. Dvajset korakov je od mene, v miru spi... Kdaj me je že pozabila! A jaz, nesrečnež, jaz ječim pred njenimi vrati kakor berač, ki prosi miloščine!... Če pomislim, da v teh šestih letih ni minila minuta, da ne bi stopila pred me njena podoba!... In ona — kaj ona misli?... Ha, ha! Kaj neki mislijo ženske!... Oh, če bi mogel tudi jaz pozabiti in zaspati!“

Rolandove misli so za trenutek utihnile...

Dolgo si je ubijal in si grizel srce; dolgo se je njegov duh krivil pod mukami, v katerih je čutil skoraj naslado. Naslado, pravimo, zakaj vsa čuvstva, ugodna in neugodna, imajo svojo naslado, in je čudno, da jo prisoja filozofija samo čuvstvu ljubezni; morda niti ni znane razlike med nasladama ljubezni in mržnje. In ti dve čuvstvi sta se v Rolandovi duši zlili v eno.

In potem, ko sta čedalje jasneje vstajali pred njim podobi Leonore in Altierija, ga je popadlo besno ljubosumje. In tedaj se je osvestil. Zakaj ljubosumje je borbena čuvstvo. Ko je odhajal, je bil skoraj miren. Bes in srd, ki sta ga prevzela ob misli, da se v tem trenutku Leonora predaja Altierijevemu ljubavnemu snubljenju, ga nista še bolj razkačila: narobe, vrnila sta mu hladno kri.

Hoteli smo popisati to uro Rolandovega življenja, ne samo zato, da se nam pokaže ta mož v luči, ki nam je potrebna za presojo njegovega značaja, nego tudi zato, ker je bil dogodek, ki se je nato odigral, samo nadaljevanje silnega duševnega trpljenja, ki se je v njem Rolandov duh potopil v sovraštvo.

Ta noč je bila odločilnega pomena za njegovo življenje. To noč je prišel, kakor smo videli, v dotik z Imperijo. To noč se je nenadejano srečal z Bianco in posledica tega srečanja je bilo, da je zavil s poti, ki si jo je bil začrtal. In naposled je še eno srečanje te noči odločilno vplivalo na njegov bojni načrt.

Odhajajoč od Altierijeve palače je Roland krenil proti doževi palači in ječam.

Če ga nismo popolnoma krivo naslikali, so naši bralci morali priti do spoznanja, da je Roland, kakor takim ljudem pravimo, človek čuvstev. Zato ni čudo, da je v bližini Mosta vzdihov začutil nepremagljivo željo, da si ogleda kraj, kjer je toliko trpel.

Odvezal je bližnjo gondolo in zaveslal proti doževi palači.

Kmalu je vstala pred njim mrka gmota beneških ječ.

Zaveslal je s čolnom tja do Mosta vzdihov. Tedaj je nekaj zagledal, česar od daleč ni mogel opaziti. Most je bil namreč podprt z lesenim ogrodjem.

Roland se je nasmehnil.

„Škodo popravljajo,“ je pomislil, „škodo, ki sta jo napravila strela in Scalabrino — dva orkana, ki sta zamajala most v temeljih!“

Gramofoni in gramofonske plošče se kupijo najboljše in v največji izbiri pri

JUGOSPORT
LJUBLJANA

Miklošičeva cesta števil. 34

Iz kraljestva filma

Hollywood, mesto razkošja in bede

Napisala Marlena Dietrichova

Kar živim in delam v Hollywoodu, je minulo le malo dni, da me ne bi bil kak novinar vprašal: „Kaj mislite o Hollywoodu?“

Moj odgovor je vprašanje, ki zbuja čudenje in nerazumevanje: „Kateri Hollywood mislite?“ — Ljudje ne vedo, kaj bi s tem vprašanjem začeli.

Hollywood, ki ga imam rada, je delavni Hollywood. Drugega Hollywooda ne razumem in ga tudi nočem razumeti.

Filmski studiji človeka navdušijo. Lahkota, ki z njo delajo velike reči, mu zapre sapo. Vse deluje brez najmanjšega zastoja. Vse je v redu kakor pri vojaki. Toda pri tej disciplini se umetniško delo ne izpreminja v rutino, ker umetniško delo nikdar ne sme biti vezano z metodami.

O Hollywoodu, ki dela, ne morem reči nič slabega. Tišči me le družabni red filmske prestolnice. Sama sebi zatrjujem, da sem preveč kritična, in se skušam prepričevati, da je moja lastna krivda, če mi kaj ni všeč.

Ne morem pa se ubraniti neprijetnih občutkov ob pogledu na mesto samo in vse kar je v njem. Le en sam primer: na eni strani ulice se dviga prekrasno poslopje, sijajno razsvetljeno, ker se v njem vrše svečanosti. Go-

Marlena Dietrichova in Victor McLaglen v filmu „X-27“ (Paramount)

zanimalo, ali rajši jem šparglje ali ohrovt. Če je res tako, ljudi ne bom mogla nikdar razumeti. Odgovarjam sicer na taka vprašanja, toda brez volje, iz dolžnosti. Če pa se kdaj kakega časnikarju uprem in mu rečem, da je narobe poučen o željah občinstva in da bi bolje napravil, če bi se najprej prepričal, kaj prav za prav zanima čitatelje, me sočutno pogleda, kakor bi mi hotel reči: Ženska, vi ste v naši deželi tujka! Ne poznate ljudi tako dobro kakor jaz. Bo že prišel čas, ko se boste prepričali, da imam prav.

Bojim pa se, da tega ne bom mogla nikdar priznati. Da, tujka sem v Hollywoodu, vendar se mi zdi, da so v tem mestu vsi ljudje tujci, tudi oni, ki žive tu že leta.

Dolgo časa sem se tudi tako počutila. Srce me je vleklo v Evropo; to-

da odkar imam pri sebi svojo hčerko Heidede, mi je laglje.

Naposled pa imam tudi delo, ki me osrečuje. Ta Hollywood moram ljubiti, zaposleni Hollywood, ki mi je najboljši prijatelj.

Metrove novosti

V filmu „Admiralova hči“ je fotografiral Metro Goldwyn manevre ameriške mornarice. Pri teh manevrih so sodelovale vse ameriške vojne ladje in so posnetki z zvočne in fotografske strani izredno uspešni. Glavne vloge v tem filmu igrajo Dorothy Jordan, Robert Montgomery in Gavin Gordon.

*

Metro Goldwyn je kupil pravico, da bo filmal „Tarzana“. Režiral ga bo S. vanDicke, režiser „Trader Horna“, naslovno vlogo pa bo igral svetovni

rekorder v plavanju Johny Weissmüller. Vsebina filma je originalna in nima nič skupnega z drugimi filmi istega imena.

*

Metro-Goldwyn je izpremenil naslov enega zadnjih Novarrovih filmov, ki se je prvotno imenoval „Sin maharadže“, v „Sin Indije“. Film se odigrava v Indiji in ima Ramon Novarro vlogo bogatega trgovca z dragim kamenjem.

*

Nora Gregor je podpisala novo pogodbo z Metrom. Njen film se bo imenoval „The Truth Game“. Igrala bo z Robertom Montgomeryjem.

FILMSKE INDISKRETNOSTI

Ernst Verebes je rojen 1902 v New Yorku. Že kot otrok je igral v Budimpešti. Režiser Manfred Noa ga je odkril za film. Verebes je samec.

Aud Egede Nissen je zelo vnetja smučarka. Zna tako dobro nemško, da lahko igra v nemških filmih.

Wilhelm Dieterle je rojen 15. julija 1895 v Ludwigshavnu in je poročen z igralko Charloto Hagenbruchovo. Otrok nimata.

Starši Marlene Dietrichove so se dolgo upirali, preden so pustili hčer k filmu. Naposled jih je le pregovorila. Menda jim ni žal.

Richard Tauber je pred tremi leti obolel na vnetju sklepov, tako da skoraj leto dni ni mogel iz postelje. Ozdravel je v Pyštanskih toplicah.

Franc Lederer je rojen 6. novembra 1906 v Pragi in je oženjen.

Käthe Nagy je ločena.

Mala Rantaplanka Joan Rickert

stje prihajajo v dragocenih avtomobilih. Žene izstopajo iz njih v najdražjih oblikah in draguljih.

Na drugi strani ulice čepita dve romešni deklici v žalostni sobici. V hiši nasproti se stiska k oknu deček in posluša zvoke radija, ki se oglašča iz razkošnega stanovanja. Dvoje vrat naprej se sklanja izžit stavec nad plinskimi štedilnikom, da bi si skuhal čaja.

Luksus in beda, objestnost in obup — vem, da bi tega našla povsod dovolj, v slednji državi, v slednjem mestu. Vem, da je beda po vsem svetu zelo velika, toda ti bolni kontrasti me niso še nikjer tako zelo zgrabili kakor tu.

Hollywoodski časnikarji imajo „važne skrbi“. „Kaj najrajši jeste? — Kakšne barve obleke so vam najljubše? — Kaj mislite o tipu idealnega ljubimca?“ To naj bo le nekaj bolj splošnih vprašanj.

Najprej me je presenetilo, da so me tako brez ovinkov povpraševali o malenkostnih, pa tudi najintimnejših občutkih, toda rekli so mi, da občinstvo to želi. Ne verjamem, da bi ljudi

Kako se začno otroške nalezljive bolezni?

Dobro bi bilo, če bi starši popazili na svoje otroke takoj ko izvedo, da so se pojavile v bližini nalezljive bolezni. To bi preprečilo njih razširjanje. In drugo — da bi poznali njihove začetne znake. Zato je dobro, da napišemo, v kakšni obliki nastopajo.

Najprej moramo opozoriti, da te bolezni lahko naleže tudi starejši človek. Otroške bolezni jim pravijo samo zato, ker se najpogosteje lotijo otrok. Ker pa prebolenje take bolezni imunizira človeka, to je, ker ga varuje pred novo okužbo, so odrasli, ki so preboleli v mladosti škrlatinko, davico, koze ali oslovski kašelj, potlej zanje skoraj neobčutljivi.

Če dobi otrok nahod, bo malokateri mati mislila, da je morda ta nahod začetek ošpic. V večini primerov bi bil ta strah tudi odveč in neutemeljen. Drugače pa je, če se otrok pri nahodu slabo počuti, če tarna nad hudim glavobolom in ima vročino, ki čedalje bolj narašča. Nahodu, ki se z njimi začne ošpice, se navadno pridruži tudi hudo vnetje očesne vezniče, kar opazimo po tem, da ima otrok

zelo rdeče in občutljive oči. Že ti prvi pojavi puščajo dojem, da gre za nevarno obolenje, in otrokovo stanje se še slabša, dokler se ne pokažejo aa koži čudni rožasto rdeči madeži: ošpični izpuščaji. Ko se ti izpuščaji pokažejo po vsem telesu in je obraz rdeč in zatekel, začenja bolezen upadati in vročina ponehavati.

Ob začetku škrlatinke ni nahoda in očesnega vnetja. Vendar pa tudi ta bolezen nastopi zelo hitro in jo v začetku lahko zamenjajo z navadnim prehladom. Toda to pot je vnetje vratu značilno. Živo rdečo barvo požiralnika in debele bele obloge na bezgavkah mora mati, ki večkrat otroku pogleda v usta, takoj opaziti. Tudi jezik otroka, ki je obolel na škrlatinki, se izpremeni. Nastane tako imenovani „malinov jezik“, ki je za škrlatinko posebno značilen zaradi škrlatno rdeče barve. Razen tega je jezik zatekel, pri čemer se pokažejo majhni bradavičasti grebeni na jezični sluznici. Vendar pa iz teh znakov noben lajik ne more točno ugotoviti, ali je otroka res napadla škrlatinka.

To more samo zdravnik in še on le težko. Škrlatinka se namreč razvija

na več načinov. Težko je ločiti izpuščaje škrlatinke od drugih, ker niso vselej enaki. In popolnoma napačno bi bilo, če bi lajik, ki je morda kdaj videl izpuščaje pravilne škrlatinke, hotel zanesljivo ugotavljati, ali je otrok obolel na škrlatinki, ali ne. Znaki bolezni, ki jih tu opisujemo, služijo le za to, da bodo starši vedeli, ali ni mogoče otrok obolel na tej ali na oni nalezljivi bolezni.

ČE PONOČI ŠKRIPLJEŠ Z ZOBMI

Nekateri ljudje imajo navado, da ponoči tako škripljejo z zobmi, da nihče drugi ne vzdrži v isti sobi. Proti temu je zadnjič nasvetoval znan dunajski profesor in zobni zdravnik tole:

Najprej je treba ugotoviti, ali ni tak človek zaprt; zakaj pogosto je tako škripanje v spanju posledica zaprtega črevesja. V takem primeru je treba odpraviti zaprtje, potem škripanje z zobmi samo po sebi preneha. Dobro je tudi, da tak človek na hrbtu leži. Če namreč glava počiva na zadnji strani, se tako avtomatično napno tiste mišice v ustih, ki odpirajo čeljust. Nateg napetih mišic tišči spodnje zobe od gornjih in prepreči škripanje.

Gramofone, plošče
kupim edino najugodnejše, ker je največja izbira, edino le pri

„APOLLO“

Ljubljana, Miklošičeva c. 38. Palača Grafike.
Najmodernejša izposojevalnica plošč

Ali nima otrok nalezljive bolezni?

Polenta, krompir in še kaj Ako je mož brez dela

Dve jedi iz koruznega zdroba

PRAVA POLENTA

Za družino 4 do 6 oseb vzemi tri-četrt kile koruznega zdroba ali pa nekaj več.

Priprava: V večjem loncu zavri liter vode in jo osoli. Ko začne vreti, stresi vanjo koruzni zдроб in ga neprestano mešaj. Polenta se mora kuhati dobre pol ure. Večkrat moraš priliti vrele vode. Če po polurnem kuhanju žlica v polenti stoji, je dovolj kuhana. Zdjaj jo naglo stresi na prt in počakaj, da se usede. Ko se ohladi, jo razreži na rezine, ki jih po potrebi še soliš in ješ kakor kruh. Tako polento lahko hraniš več dni.

Rezine bodo posebno dobre, če jih opečeš v masti na obeh straneh. Debele naj bodo kakega pol prsta. Opeci jih najprej na eni strani, in ko dobe že nekoliko trdo skorjo, jih obrni in opeci še po drugi strani. Nazadnje jih osoli.

Te rezine so zelo redilne.

POLENTA Z MESNO OMAKO

Potrebščine (za 4 do 5 oseb): 50 dek koruznega zdroba, sol, poper, 10 dek govedine ali 5 dek govedine in 5 dek svinjine, zelenjava za juho, čebula, ščepec paprike, 2 žlici paradižnikove mezge, 4 deke masti in 3 deke ribanega sira.

Priprava: Koruzni zдроб kuhaj v litru vode kake pol ure in ga neprestano mešaj. Potem ga odstavi od ognja, toda na toplem.

Omako pripravi takole: Čebulo in zelenjavo za juho osnaži, umij in dobro zreži ter praži v ponvici na masti. Sekljaj tudi meso in ga dodaj v ponvico. Potem raztopi sol, poper in papriko v kozarcu vode, dodaj še paradižnikovo mezgo in oboje duši četrt ure. Nato deni zдроб v toplo skledo in polij z mesno omako. Čez vse potresi še ribanega sira.

HRANILNOST KROMPIRJA

Danes je krompir za kruhom najvažnejša hrana. Sestavlja ga po večini voda, dalje škrob in le nekaj malega beljakovin in masti. Zato njegova hranilna vrednost ni velika. Pomemben je le kot dodatek k mesu in zelenjavi. Prav za prav samo polni želodec in pospešuje prebavo. Če mu dodamo masti, se njegova hranilnost zelo poveča. Ljudje, ki so nagnjeni k debelosti, naj ne jedo preveč krompirja, ker škrob pospešuje debelenje. Nezrel krompir je zelo nezdrav in povzroča želodčni katar. Pri odprtem prevažanju pozimi rad zmrzne. Zmrzel krompir je sladek in neokusen ter kaj hitro zgine. Krompir, ki leži dalje časa v kleti, začne poganjati. Ti poganjki so strupeni, ker vsebujejo strup antonin. Zato je treba vse poganjke globoko izrezati.

SLANI KROMPIRJEVI CMOKI

Potrebščine: pol kile kuhane-ga in pasiranega močnatnega krompirja, rumenjaki, dve žlici olja, osminka kile moke in sol; nadev iz slanine, prekajenega mesa ali dobro sekljane govedine. Mast in drobtine za zabelo.

Priprava: Napravi testo iz krompirja, soli, olja, rumenjaka in moke, napravi majhne cmoke in jih napolni z nadevom. Kuhaj jih deset minut v vreli slani vodi, potem jih zabeli (lahko z oljem) in serviraj z omako ali pa s solato.

JUHA, KI JO ZELO HITRO PRAVIŠ

Praži na masti nekaj tanko razrezanih kruhovih rezin, ki si jih prej potresla s česnom in soljo. Med tem praži tudi nekaj pšeničnega zdroba na masti, da postane zlatorumen. Vzemi približno eno veliko žlico zdroba za osebo. Ko je zдроб oprazen, ga zalij z vodo — četrt litra na osebo — osoli in dobro prekuhaj.

SIROV STRUKELJ

Potrebščine: 50 dek moke, 6—8 dek margarine in druge masti, 6 dek sladkorja, 1 jajce, 1 zavojček dr. Oetkerjevega pecilnega praška, 1 osoljek, osminka litra mleka.

Nadev: 14 dek surovega masla ali druge dobre masti, 14 dek sladkorja, pol zavojčka dr. Oetkerjevega vanilinovega sladkorja, 1 nožna konica soli, 4 jajca, pol kile sira in osminka litra smetane.

Priprava: Iz moke, margarine ali druge masti, sladkorja, jajca, pecilnega praška, soli in mleka namesi na deski testo, ki ga ugneti kakor masleno testo in pusti pol ure stati. Razvaljaj ga nato do debelosti pol cm, obloži s spodnjim nadevom in zapogni testne robove čez; nato pomaži testo z beljakom in peci štrukelj počasi v pečici. Spečenega potresi s sladkorjem in razreži na kose.

Če se možu zgodi nesreča, da izgubi službo, je dosti manj odločen kakor ženska. Izgubi voljo in potrpljenje, ljubezen in požrtvovalnost. Ženska prejoka svoj prvi strah, potem pa si obriše solze in vpraša: Kaj pa zdaj? Ljubezen ženske do dela je vselej požrtvovalnejša od moške in zraste v časih bede do pravega junaštva. O tem beremo v sedanjih hudih časih malone vsak teden v časopisih.

Nadev: Pomešaj surovo maslo ali mast s sladkorjem, vanilinovim sladkorjem, soljo in rumenjaki, primešaj sir in smetano ter končno še na rahlo sneg iz 4 beljakov.

VODNI MADEŽI

na tapetah in lesenih delih pohištva v bližini umivalnika, posebno oni, kjer so vodi primešana sredstva za umivanje zob, so velika nadloga in jih je zelo težko odstraniti. Preprečiš pa jih lahko, če namažeš dele pohištva in tapete, ki bi se utegnile pomazati, z brezbarvnim lakom. Mazati moraš dvakrat, drugič šele, ko se je prva plast laka posušila. Vse madeže boš potem lahko z vlažno cunjko obrisala.

Ta lak dobiš v vsaki trgovini z barvami, napraviš ga pa lahko tudi sama, če vzameš dvanajst delov vinskega cveta, en del boraksa v prahu in en del belega šelaka.

Če so na pohištvu nastali madeži že pobledele, vzemi mehko volneno cunjko in jih zdrgni s šelakovim špiritom.

ČOPIČ JE POSTAL TRD

Vse čopiče, posebno pa tiste, ki jih uporabljaš za oljnate barve, moraš takoj po uporabi osnažiti. Le-te s terpeninom. Ne smejo se posušiti, zato naj bodo namočeni v kozarcu vode ali pa v stari konzervni škatli.

Če si to pozabila in so čopiči, ki si jih uporabljala za oljnate barve, postali trdi, jih moraš več dni namakati v avtomobilskem bencinu in jih potem zmehčati s terpeninom in roko.

STOPNICE V TEMNIH KLETEH

V temnih kletih pobarvaj zaradi varnejše hoje zadnjo, to je spodnjo stopnico z belo oljnato barvo. Belo barvo razločiš tudi v temi in tako boš vselej vedela, da si že na koncu stopnic.

BUDDHA
čajne mešanice
so najboljše

TEA IMPORT
Ljubljana, Večna pot 5
Telefon št. 2626
Brzjavni Timport

Družini, kjer ni dela, ostaneta dve poti: pot pritrgovanja in novega dela. Ili je treba po obeh.

Žena lahko dosti bolj zmanjša svoje potrebe kakor moški. Saj živi od kruha in kave, med tem ko mož ne more pustiti cigaret in gostilne.

Mož, ki je brez dela, navadno lenari. Za ženo pa ni brezposelnosti, zanjo so le večje ali manjše možnosti za služka.

Brez dela ne ostane nikdar, kajti v gospodinjstvu in materinstvu mož ne more z njo tekmovali. Rajši pohaja po cestah ali pa stoji ure in ure ob oknu, ko da bi vzel metlo ali omelo v roko. Žena nima nikdar časa, da bi stala; zanjo je zmeraj dosti dela, le da se izpremeni področje njenega delovanja iz pisarne v kuhinjo, iz delavnice v drvarnico, iz domačega gospodinjstva v tuje. Zanimivo bi bilo dognati, koliko gospodinjstev vzdržuje za časa brezposelnosti ženska in koliko moški.

Malo pomaga, če žena toži o slabih časih. To naj ostane možu. Ženske so gibnejše, odločnejše, morda tudi — v svojo lastno škodo — skromnejše in ponižnejše. Končno jim ostane domače gospodinjstvo.

Delitev v moško in žensko delo bi moralo ob takih časih izginiti in mož bi moral prav tako kakor ženska prijeti za delo tam, kjer se mu ponuja. Večja sramota je izrabljati ženo, kakor pa opravljati njeno delo.

Metla in omelo, lonec in krtača niso znak „copatarja“, temveč poštenega, razumnega moža, ki noče, da bi ga žena vzdrževala.

Kupujte domače izdelke
jugoslovanske tvornice
Dr. A. Oetkerja!

Šartelj!

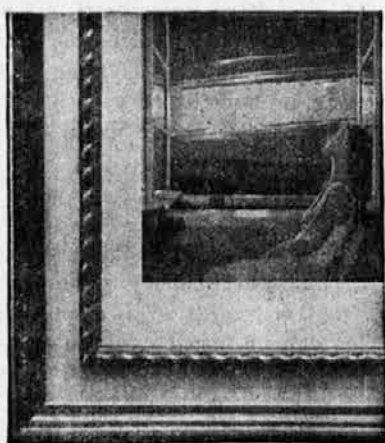
Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peči ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. OETKERJEVE

špecijalitefe se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. OETKER, MARIBOR.

Dame! Zahtevajte ppsod
Eau de Cologne
„OLYMPIA“
Lekarna
Trnkóczy - Ljubljana 33

OKVIRJI, SLIKE,
OGLEADALA, STEKLO,
PORCELAN

KLEIN
LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠT. 4
Telefon št. 33-89